

2 Ledare

Redaktörer: Rebecka Bohlin (RB) och Rikard

Rebecka Bohlin

Skrota det nya huvudavtalet

I SKUGGAN AV de stora världspolitiska händelserna pågår förhandlingar om ett nytt huvudavtal för svensk arbetsmarknad. Förhandlingarna inleddes i augusti förra året och beräknas vara i hamn någon gång denna vår.

Det är främst arbetsgiversidan som har velat få ett nytt huvudavtal till stånd och vi var många som blev förvånade när Wanja Lundby-Wedin för två somrar sedan öppnade dörren för detta. För Svenskt Näringsliv har varit tydliga med att deras syfte framför allt är att försämra konflikträtten. LO hävdar visserligen att något sådant kan de "aldrig acceptera" – men har visat att de är beredda att kompromissa. Och de landvinningar LO/PTK säger sig vilja göra, som att förbättra möjligheterna för ungdomar på arbetsmarknaden, stärka rehabiliteringsinsatserna, få ett bättre skydd vid uppsägningar och rensa i floran av anställningsformer, står inte i proportion till Svenskt Näringslivs vilja att begränsa det viktigaste vapen de fackliga organisationerna har – konflikträtten. Därför bådär dessa förhandlingar illa.

JUST NU ÄR DET tre män, som alla passerat sin 60-årsdag, som är de enda förhandlarna. Bakom dem är naturligtvis många andra inblandade. Den facklige rättsexperten Kurt Junesjö är en av dem som konsulterats längs resans gång och han är så förbannad att han lagt ut samtliga dokument han tagit del av på sin hemsida kurt.nu tillsammans med en fullödig analys. Dokumenten indikerar bland annat att den fackliga sidan är beredd att ge upp turordningsreglerna i LAS i utbyte mot förlängningar i uppsägningstider och nya rehabregler. Junesjö sammanfattar det så enkelt som att "arbetsgivargodtycke" är vad som i så fall kommer att prägla framtida uppsägningar.

Att Svenskt Näringsliv inte kommer att lämna förhandlingsbordet utan att ha åstadkommit någon form av försäkring av strejkrätten är uppenbart.

DEN FACKLIGA BLOCKADEN av salladsbaren Wild'n fresh i Göteborg 2006, för att sätta tryck bakom kravet på kollektivavtal, blev något av ett rött skynke för arbetsgiversidan. Sedan dess har den ältat att det måste finnas "proportionalitet" i stridsåtgärder. För blockaden stod i deras ögon inte i proportion till det problem den ville åtgärda, bland annat för att företaget bara hade en anställd som inte var fackligt ansluten och som inte heller stod bakom kravet på kollektivavtal.

Här finns en viktig facklig princip att försvara. Företag som vill konkurrera genom att visa upp en eller flera anställda som säger sig vilja acceptera sämre villkor än de gängse i branschen ska inte få komma undan med det. Problemet är inte att Hotell och restaurang genomförde blockaden mot Wild'n Fresh – det stora problemet är snarare att inte de och andra fack genomför fler sådana blockader!

Trots detta är det mycket troligt att det nya huvudavtalet kommer att innehålla en skrivning om proportionalitet. Junesjö bedömer att det "glasklart" blir så, eftersom LO/PTK redan har skickat iväg ett förslag som innebär att huvudavtalsnämnden ska avgöra vad som är så kallad god sed på arbetsmarknaden i förhandlingar. Dessutom innebär förslaget att denna nämnd utökas med en femte person (mot dagens två från vardera sidan), en jurist, vilket mycket väl kan leda till att arbetsgiversidan håller hela frågan om proportionalitet i svensk strejkrätt i sin hand.

Det nya huvudavtal som ligger på bordet ser framför allt ut att flytta fram arbetsgiversidans positioner. Det bästa LO/PTK kan göra nu är att helt enkelt backa ur.

